

आ.व. २०७२/२०७३ को तेस्रो चौमासिकको
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, पर्सा बीरगंजको
सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको प्रतिवेदन

जिल्ला विकास समितिको कार्यालयको
तेस्रो चौमासिकको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको प्रतिवेदन

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमी

स्थानीय निकायकाहरुले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाको सन्दर्भमा स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरु तथा सरोकारवाला नागरीकबीच सार्वजनिक स्थानमा गरिने खुला छलफल नै सार्वजनिक सुनुवाई हो । यस किसिमको छलफलले शासन सञ्चालनमा पारदर्शिता, नेतृत्वमा जवाफदेहिता र सार्वजनिक चासोका विषयमा आम नागरीकहरुको सूचनामा पहुँचलाई मजबुत बनाउनुका साथै सार्वजनिक सेवा, वस्तु र निर्णय प्रकृत्यामा आम नागरीकको सहभागितालाई प्रवर्द्धन गर्दछ । यसबाट सार्वजनिक वस्तु, सेवा र विकास निर्माणका कृत्याकलापहरु जनअपेक्षा बमोजिम सञ्चालन गर्ने संस्कारको विकास गर्न समेत टेवा पुग्दछ । सार्वजनिक सुनुवाईले जिम्मेवार पदाधिकारीहरुलाई सार्वजनिक वस्तु, सेवा र सुविधाको बारेमा सेवाग्राहीबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने अवसर प्रदान गरी कमी कमजोरीहरु सच्याउन मद्दत गर्दछ । यसरी सार्वजनिक सुनुवाईले जिम्मेवार पदाधिकारीहरुलाई निरन्तर नागरीकहरुप्रति जवाफदेही हुन र पारदर्शी रूपमा शासन सञ्चालन गर्न समेत उत्साहित गर्दछ ।

सार्वजनिक सुनुवाईमा सार्वजनिक चासोका विषयमा जिम्मेवार पदाधिकारी तथा सेवाग्राही बीच प्रश्नोत्तर हुनुका साथै सेवाग्राहीले सार्वजनिक वस्तु, सेवा र सुविधा प्रवाहमा आगामी दिनमा अपेक्षा गरेका सुधारहरु समेत प्रष्फुटित हुने र जिम्मेवार पदाधिकारीहरुबाट उक्त सुधारहरु हासिल गर्ने संभावनाहरुको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने प्रकृत्याबाट सुधारका प्रतिबद्धताहरु समेत तयार हुन्छ । यसरी तयार भएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनबाट नै सुधारको अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

यस प्रकृत्यालाई ध्यानमा राखि जिल्ला विकास समितिको कार्यालयले सार्वजनिक सेवा प्रवाहका सम्बन्धमा मिति २०७२ फाल्गुन २१ गते सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । कार्यक्रम संयोजनको जिम्मेवारी समाधान प्राइभेट लिमिटेडलाई दिईएको थियो । स्थानीय निकाय सार्वजनिक सुनुवाई कार्यविधि २०६७ बमोजिम संयोजकले सेवाग्राहीले सेवा सुविधाको प्राप्तपछि कार्यालयबाट बाहिर निस्कने सेवाग्राहीको अभिमत (बहिर्गमन अभिमत), सेवा लिंदा प्रत्यक्ष अनुभव गरेका, भोगेका र देखेका कुराहरुलाई उल्लेख गरी पृष्ठपोषण गर्ने पद्धति (नागरीक प्रतिवेदन पत्र) अनुसारको प्रतिवेदन र नागरीक वडापत्रको आधारमा सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो ।

उक्त सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमका उद्देश्य नागरीक र जिविसको बीचमा दोहोरो सम्वाद स्थापित गरी जवाफदेहिताको संस्कार बसाउने र सार्वजनिक सेवा प्रवाह भरपर्दो र गुणस्तरयुक्त बनाउन नागरीकबाट रचनात्मक सुझाव प्राप्त गर्ने रहेको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई स्थानीय बासिन्दाको स्थानीय निकायको कार्यप्रतिको जिज्ञासा र चाहनालाई एकै थलोबाट जानकारी लिई जिम्मेवार पदाधिकारीहरुले स्पष्ट पार्ने तथा प्रतिबद्धता व्यक्त गर्ने एउटा सामाजिक जवाफदेहिताको औजार हो जुन स्थानीय निकायहरुले गर्दै आएका छन् ।

१.२ कार्यक्रमको उद्देश्य

- सेवाग्राहीले उठाएका प्रश्नहरूमा स्पष्टता ल्याउने
- नागरीकबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावलाई ग्रहण गर्ने
- जवाफदेही संस्कार बसाउने
- न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनमा को एउटा सूचकांक पूरा गर्न

२. विधि

२.१ समन्वय तथा प्रचार प्रसार

जिविसको कार्यालयका कर्मचारी तथा विषयगत कार्यालयहरूसँग समन्वय बैठक राखि कार्यक्रमको पूर्व तयारी तथा कार्यक्रमको जानकारी गराईको थियो । सार्वजनिक सुनुवाईलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि स्थानीय स्तरमा सूचना तथा पत्राचार गरिएको थियो ।

२.२ सूचना तथा राय संकलन

क) बहिर्गमन अभिमत

जिविसको कार्यालयबाट सेवा, वस्तु तथा सुविधा प्राप्त गरी बाहिरिएका नागरीकमध्येबाट आकस्मिक नमुना छनौट विधि प्रयोग गरी ५० जनालाई बहिर्गमन अभिमत सूचना संकलन गरिएको थियो । त्यसरी संकलित अभिमतको नतिजा सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रममा प्रस्तुत गरियो । यसरी बहिर्गमन अभिमतका लागि छनौटमा परी अभिमत दिने सबै ५० जनालाई सार्वजनिक सुनुवाईमा भाग लिन निमन्त्रणा दिइएको थियो ।

ख) नागरीक प्रतिवेदन पत्र

नागरीक प्रतिवेदन फारामको प्रयोग गरी पर्सा जिल्लाको भिस्वा गाविसका ५० जना सेवाग्राहीबाट सूचना संकलन गरिएको थियो । नागरीक प्रतिवेदनमा दलित, जनजाति, बालबालिका, महिला एवम् पिछडिएका वर्गको प्रतिनिधित्व भएको थियो । संकलित सूचनाको विश्लेषणलाई सार्वजनिक सुनुवाईमा प्रस्तुत गरिएको थियो । नागरीक प्रतिवेदनमा भाग लिएका सम्पूर्ण उत्तरदातालाई समेत कार्यक्रममा भाग लिन निमन्त्रणा गरिएको थियो ।

ग) नागरीक वडापत्र अनुसार सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धि अध्ययन

नागरीक वडापत्रमा उल्लेख गरिएको समय तालिका अनुसार सेवा प्रवाह भए नभएको एकिन गरी त्यसबाट प्राप्त नतिजालाई सार्वजनिक सुनुवाईका दिन प्रस्तुत गरिएको थियो ।

३. नतिजाहरू

३.१ बहिर्गमन अभिमत तथा नागरीक प्रतिवेदन पत्रमा सहभागीहरूको विवरण

बहिर्गमन अभिमतका लागि छनोट भएका ५० जना मध्ये ४० पुरुष र १० महिलाहरु थिए । त्यसैगरी नागरीक प्रतिवेदन पत्रमा सहभागी हुनेहरुमध्ये ३९ जना पुरुष तथा ११ जना महिला रहेका थिए ।

३.२ बहिर्गमन अभिमतबाट प्राप्त प्रतिक्रिया

बहिर्गमन अभिमतबाट प्राप्त नतिजालाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सि.नं.	सेवाको नाम	मूल्याङ्कन -उपयुक्त कोष्ठमा रेजा (✓) लगाउने		
		अति स्पष्ट	ठीकै	अस्पष्ट
१.	सेवा लिदाको सँग सम्पर्क गर्ने भन्नेमा तपाईंलाई स्पष्ट जानकारी भयो ?	अति स्पष्ट	ठीकै	अस्पष्ट
		४१	९	०
२.	सेवाप्रदायक कर्मचारीले तपाईंको आवश्यकता र अपेक्षा कति बुझे जस्तो लाग्यो ?	अति धेरै	ठीकै	थोरै
		३८	१०	२
३.	तपाईं प्रति सेवाप्रदायक कर्मचारीले कस्तो व्यवहार गरे ?	मिलनसार र मैत्रीपूर्ण	ठीकै	अभद्र/अमर्यादित
		४३	७	०
४.	सेवा प्राप्त गर्न आवश्यक सूचनाहरु (प्रमाण-कागजात र शुल्क-दस्तुर) बारे तपाईंलाई सेवाप्रदायक कर्मचारीले स्पष्ट गरे कि ?	अति स्पष्ट गरिदिए	ठीकै	अलमल्ल हुने गरी अस्पष्ट सूचना दिए
		१८	३०	२
५.	तपाईंले राख्नुभएका समस्यालाई के-कस्तो समाधान दिए ?	अति सजिलो तरिकाबाट समाधान दिए	ठीकै	समाधान दिन सकेनन्
		८	४१	१
६.	सेवा प्राप्त गर्न अपनाइएको प्रक्रिया के-कस्तो लाग्यो ?	अति सजिलो (छोटो)	ठीकै	लामो
		३३	१५	२

स्रोत: स्थलगत सर्वेक्षण,अषाढ, २०७३

३.३ नागरीक पत्रमार्फत् प्राप्त प्रतिक्रिया र अवस्था

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा		
१.	सेवाको सन्तुष्टि	तपाईंले यस कार्यालयबाट समग्रमा कतिको सन्तुष्टि पाउनु भयो ?	सन्तुष्ट	ठीकै	असन्तुष्ट
			२७	१९	४
		सेवा लिन जाँदा कर्मचारीको व्यवहारप्रति तपाईं कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?	सन्तुष्ट	ठीकै	असन्तुष्ट
			२७	२३	०
२	सेवाको नियमितता	नागरीक बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार तपाईंले प्राप्त गर्नुपर्ने सेवामा लागेको समय प्रति कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?	सन्तुष्ट	ठीकै	असन्तुष्ट
			१६	३०	४
		कार्यालय नियमित रूपमा (कर्मचारीको उपस्थिति,समय पालना,कार्यचुस्तता) सञ्चालन भएको छ भन्ने कुरामा कतिको विश्वस्त हुनुहुन्छ ?	विश्वस्त	ठीकै	अविश्वस्त
			२८	२०	२
		तपाईंले सेवा लिन जाँदा अतिरिक्त रकम तिर्नु भयो ?	तिरेको छैन	एकदमै कम	धेरै तिरेको
			५०	०	०
		यस कार्यालयले सार्वजनिक चासो तथा समस्या समाधान गर्न औसत कति दिन लगाउने गरेको छ ?	१ दिन	२ दिन	धेरै दिन
	१७	१८	१५		
३	सेवाप्रतिको जनविश्वास	यस संस्थाले दिने सेवाप्रति तपाईं कतिको विश्वस्त हुनुहुन्छ ?	विश्वस्त	ठीकै	अविश्वस्त
			१४	३३	३
		यस कार्यालयले प्रदान गरेको सेवाको बारेमा अरुलाई जानकारी गराई कतिको प्रचार गर्नु भएको छ ?	धेरै	ठीकै	गरेको छैन, विश्वास छैन
			१२	३२	६
		यस संस्थामा कार्यरत कर्मचारी प्रति तपाईंको विश्वास कतिको छ ?	धेरै	ठीकै	विश्वास छैन
			१०	४०	०
		यस कार्यालयले विपन्न वर्गको लागि छुट्याएको सेवा प्रयोग गरेको थाहा पाउनु भएको छ ?	छ	छैन	अलिअलि छ
	२३	११	१६		

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा				
४	सेवाको गुणस्तर	यस कार्यालयबाट सेवा लिँदा कार्यालयले दिएको जानकारीबाट कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?	सन्तुष्ट	कम सन्तुष्ट	असन्तुष्ट		
			४१	९	०		
		तपाईं यस कार्यालयमा आउँदा कसको सहयोग लिनुभयो ?	आफै	गाउँका ठूलाबडाको	मध्यस्थकर्ताको		
			५०	०	०		
		यस कार्यालयमा तपाईंले एउटा कामको लागि कति पटक धाउनु पर्‍यो	१ पटक	२ पटक	सो भन्दा बढी		
			२४	१६	१०		
५	सेवा सम्बन्धी जानकारी	कार्यालयको भौतिक अवस्था कस्तो छ ?	अति राम्रो	ठीकै	नराम्रो		
			३२	१८	०		
		कार्यालयमा भएको नागरीक बडापत्र बारे तपाईंलाई जानकारी छ ?	छ	आंशिक छ	कुनै जानकारी छैन		
			१६	३०	४		
		कार्यालय र सेवाग्राही बीचको सम्बन्ध कस्तो छ ?	अति राम्रो	ठीकै	खासै राम्रो छैन		
			१९	२८	३		
		जिविसमा सञ्चालन गरिने सार्वजनिक कार्यक्रममा सीमान्त वर्गको उपस्थिति कति प्रतिशतसम्म हुने गरेको छ ?	२० प्रतिशत जति	५० प्रतिशत भन्दा कम	थाहा छैन		
			३०	९	११		
		जिल्ला परिषदमा राष्ट्रिय नीति निर्देशिका अनुसार समावेशी प्रकृतिको प्रतिनिधित्व भएको छ ?	छ	ठीकै छ	प्रतिनिधित्व साह्रै कम छ		
			६	३३	११		
		६	नागरीक बडापत्र/उजुरी पेटिका / गुनासो सुन्ने अधिकारी	तपाईंको विचारमा सेवाग्राहीले नागरीक बडापत्रको उपयोग कुन हदसम्म गरेका छन् ?	धेरै	कम	गरेका छैनन
					७	३६	७
तपाईंको विचारमा सेवाप्रदायकहरूले नागरीक बडापत्र अनुरूप	धेरै			ठीकै	अति कम		

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा		
	सम्बन्धमा	कति हदसम्म सेवा प्रदान गरेको जस्तो लाग्छ ?	३	२९	१८
		तपाईंको विचारमा उजुरी पेटिकाको उपयोग कुन हदसम्म भएको छ ?	धेरै	ठीकै	छैन
			४	२२	२४

भाग २

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा		
1	सिफारिस सम्बन्धी	सिफारिसको लागि चाहिने आवश्यक कागजातहरूको प्रष्ट जानकारी पाउनु भयो ?	पाएँ	ठीकै पाएँ	स्पष्ट पाइँन
			३९	८	३
		कुनै सिफारिसको लागि लाग्ने दस्तुर बाहेक अतिरिक्त रकम दिनु पर्‍यो?	दिएँ	थोरै दिएँ	मागिएन र दिइएन पनि
			३	४	४३
		त्यहाँबाट दिने सिफारिस लिँदा कसको सहयोग लिनुभयो ?	आफै	मध्यस्थकर्ता वा कार्यालयकै मान्छे	नेता / ठूलाबडा
			४८	२	०
राजस्व, शुल्क तथा दस्तुर को-कससंग उठाउने गर्दछन् ?	सबैसँग कर उठाउँछन्	सीमित व्यक्ति सँग मात्र कर उठाउँछन्	धेरै वक्यौता रहने गरेको छ		
	४०	४	६		
2	पुर्वाधार तथा सरसफाई सम्बन्धी	कार्यालयमा सरसफाईको अवस्था कस्तो छ ?	राम्रो	ठीक	खराब
			२४	२४	२

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा		
		कार्यालयमा सरसफाई सम्बन्धी गुनासो गर्दा त्यसमाथि कारवाही कतिको गरिन्छ ?	तुरुन्तै हुन्छ	पटक पटक भनेपछि मात्रै हुन्छ	जति भनेपनि हुन्छ
			३६	११	३
		तपाईंको विचारमा जिविस /नगरपालिकाले सरसफाई तथा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम के कस्तो किसिमले गर्छ ?	नियमित र राम्रो संग	ठीकै गर्छ	नियमित रुपमा गर्दैन
			२७	१४	९
		तपाईंको गाविस/नगरपालिकामा विकास निर्माणको स्थिति कस्तो छ ?	राम्रो	ठीक	खराब
			११	३२	६
		तपाईंको गाउँ/नगरमा जिविसले सञ्चालन गरेका योजनाहरु कतिको प्रभावकारी छन् ?	प्रभावकारी छन	ठीकै छन	प्रभावकारी छैनन
			२०	२५	५
		योजनाको बिल भुक्तानी दिने व्यवस्था कस्तो छ ?	सहज	ठीक	अपठ्यारो
			१४	२९	७
		योजनाहरु जाँचपास गर्दा प्राविधिकहरुलाई रकम दिनुपर्छ ?	पर्दैन	मागेरै लिन्छन	रकम नदिए अपठ्यारो पाउँछन्
			४६	०	४
		योजना सञ्चालन गर्दा जिविस/नगरपालिकाबाट प्राविधिक सहयोग कतिको पाउनु भयो ?	सजिलै पाइया	कहिले काँही पाइया	माग गर्दा पनि पाइएन
			२५	२३	२
		विकास निर्माणका बारेमा जानकारी माग्दा पाउनु हुन्छ ?	सजिलै पाइन्छ	सोधेपछि पाइन्छ	सोधेपनि पाइदैन
			१८	३०	२

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा		
		स्थानीय निकायको आचारसंहिता पालना भएको छ ?	पालना भएको छ	ठीकै पालना भएको छ	कति पनि पालना भएको छैन
			२३	२५	२
		योजना सञ्चालन गर्दा जिविसबाट/न पा वाट कतिको सहयोग पाउनु भएको छ ?	धेरै सहयोग पाएको छु	ठीकै सहयोग पाएको छु	निरुत्साहित गरिन्छ
			१८	३२	०
३	यस कार्यालयको तल दिइएका विविध पक्षहरूमा तपाईंको अनुभव कस्तो छ ?	आर्थिक श्रोत कस्तो छ ?	आवश्यक श्रोत उपलब्ध	कम श्रोत उपलब्ध	अति कम श्रोत उपलब्ध
			३२	१६	२
		काम गर्ने प्रणाली र प्रक्रिया कस्तो छ ?	अति सरल	ठीक	जटिल
			१९	२८	३
		कार्यालयमा भएका कर्मचारीमा सीप कस्तो छ ?	आवश्यक सीप छ	आवश्यकता भन्दा कम छ	सीप निकै कम छ
			३६	१४	०
		जिविसको/न.पा./गाविसको आम्दानी र खर्च बाहिर सूचना पाटीमा टाँसेको देख्नुभयो?	टाँसेको देखेको छु	कहिले काँही टाँसेको देखिन्छ	खै कतै देखिएन
			१५	१२	२३
		कार्य सम्पन्नको आधारमा मूल्यांकन भएको छ कि छैन ?	छ	ठीकै मूल्यांकन हुने गरेको छ	कहिले पनि भएको थाहा छैन
			३	४४	३
		वर्तमान् कार्य सञ्चालन संरचना प्रति कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?	सन्तुष्ट	ठीक	कुनै जानकारी छैन

सि.न.	सेवाको नाम	सोधिएको प्रश्न	सेवाको मूल्याङ्कन सख्यामा		
			८	३४	८
४	पारदर्शिता सम्बन्धी	जिविस/नपा/गाविस मा अहिले सम्म यस बर्ष कतिवटा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्न भए ?	१ वटा	२ वटा	कार्यक्रम बारे कुनै जानकारी नै छैन
			५	९	३६
		जिविस/नपा/गाविस मा अहिले सम्म यस बर्ष कतिवटा सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भए ?	धेरै	कम	भएकै छैन
			१	१२	३७
		जिविस/नपा/गाविस मा अहिले सम्म यस बर्ष कतिवटा सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भए ?	भएको छ	अहिलेसम्म सञ्चालन भएकै छैन	कार्यक्रम बारे कुनै जानकारी नै छैन
			१	११	३८
		सार्वजनिक सुनुवाईकोमा गरिएका सार्वजनिक प्रतिबद्धता कतिको कार्यान्वयन भएको छ ?	धेरै	ठीक	कम
			१	३०	१९
		सार्वजनिक सुनुवाईकोको अनुगमन गर्ने संयन्त्रको विकास भएको छ ?	संयन्त्र बनेको छ	कुनै संयन्त्र बनेको छैन	कुनै जानकारी नै छैन
			७	१४	२९
		यस कार्यालयको वार्षिक नीति, कार्यक्रम र श्रोतका बारेमा जानकारी पाउनु भएको छ ?	धेरै जानकारी पाएको छु	ठीकै जानकारी पाएको छु	कम जानकारी पाएको छु
			१	२६	२३

४ सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

स्थान : गाविसको कार्यालय, भिस्वा

सहभागी संख्या : ४८० जना

मिति : अषाढ ११ गते २०७३

समय : १२.१५ बजे देखि ४.३० सम्म

सभाअध्यक्ष : श्री विश्व प्रकाश अर्याल, स्थानिय विकास अधिकारी ज्यु

प्रमुख अतिथि : श्री बसन्त न्योपाने , प्रशासकिय अधिकृत

४.१ कार्यक्रमको विवरण

२०७३ अषाढ ११ गते भिस्वा गाविसमा आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम जिविसका श्री विश्व प्रकाश अर्याल, स्थानिय विकास अधिकारी ज्यु अध्यक्षतामा सम्पन्न भयो । पहिलो चरणको संचालन जिल्ला विकास समितिका अधिकृत धर्मराज थापाले कार्यक्रम संचालन गर्नु भएको थियो । कार्यक्रम तालिका अनुसार वरिष्ठताको आधारमा प्रमुख अतिथि, अतिथिहरुको आशन ग्रहण गराउनु भएको थियो । स्थानीय सरोकारवाला , उपस्थित जन समुदायलाई जिल्ला विकास समितिको तर्फबाट जिविसका प्रशासन तथा योजना अधिकृतले स्वागत तथा जिल्ला विकास समितिका योजना तथा कार्यक्रमको बारेमा प्रकाश पार्नु भएको थियो ।

दोस्रो चरणको कार्यक्रममा कार्यक्रमको संयोजनको जिम्मा पाएको समाधानका तवरेज अहमदले सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको उदेश्य र कार्यक्रमको आचार संधिता बारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो । कार्यक्रममा बहिरगमन र नागरीक प्रतिवेदनकाबाट आएको परिणमको साराशं प्रस्तुती गरेको थियो ।

स्थानीय प्रतिक दैनिकमा प्रकाशित समाचार

जिल्ला विकास समिति पर्साको आयोजनामा जिविसलगायत अन्य सेवाग्राही निकायले दिंदै आएको सेवासुविधाको विषयमा तेस्रो चौमासिक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम शनिवार सम्पन्न भएको छ । म-ल मावि भिस्वामा सम्पन्न सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभागीहरूले गाविस प्राविधिकहरूले रकमको चलखेल गरिरहेको आरोप लगाएका थिए । घूस दिनेहरूको पेशकी रकम फछ्योट हुने गरेको उनीहरूले आरोप लगाएका थिए । सदरमुकामदेखि अति सुदूर पश्चिममा रहेको भिस्वा गाविस व्यापारिकरूपमा वीरगंजपछि दोस्रो स्थानमा रहँदा पनि यहाँका व्यापारीहरू स्थानीय प्रहरी प्रशासनदेखि आजित भएका सहभागीहरूले आरोप लगाए । बिनाकारण प्रहरीले व्यापारीहरूलाई दुःख दिने गरेको व्यापारीहरूले आरोप लगाए । सुरक्षा निकायका प्रमुखहरूसमक्ष आआफ्नो समस्या राख्दै व्यापारीहरूले सुरक्षा निकायको कारण व्यापारमा व्यापक कमी आएको बताए । सदरमुकामदेखि धेरै टाढा भिस्वा बजारमा विगतमा रहेका सरकारी कार्यालयहरू स्थापना गर्नुपर्ने स्थानीयहरूले माग गरे । बैंकिङ सेवा, भन्सारको नियमित कार्यशैली परिवर्तन, कर्मचारीको उपस्थिति तथा अन्य कार्यालयहरूको स्थापनासमेतको माग उनीहरूले गरेका थिए । सडक सञ्जालको कमीसँगै यस क्षेत्रमा स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित जनता नेपाल सरकारको सेवा सुविधा त्यागेर भारतीय बजारतिर आकर्षित भएको सहभागीहरूले गुनासो गरे । धोबिनी, मिर्जापुर, सम्भौता, तुलसीबर्वा, भिस्वा, ल-डी, हरिहरपुरलगायतका गाविसका स्थानीय बासिन्दाहरूले सचिवबाट उचित सेवा नपाएको गुनासो गरे । नेपाल सरकारले दिंदै आएको वृद्ध भत्ता नपाएको तथा विकास निर्माण कार्यमा अपारदर्शी तरिकाले गाविस

सचिवहरूले काम गर्दै आएको स्थानीयहरू आरोप लगाए । तुलसीबर्वा गाविसका सचिव शिवपूजन साहले सो गाविसको चारवटा पोखरी ठेक्कामा लगाउन व्यापक हिनामिना गरेको आरोप स्थानीयहरूले लगाए । जनतालाई आवश्यक सेवासुविधा नदिई गाविसका केही दलका प्रतिनिधिहरूलाई वीरगंजमा लगी सेवा सत्कार गर्ने र गाविसको रकम हिनामिना गर्ने गरेको आरोप स्थानीयहरूले लगाए ।

पोखरियादेखि भिस्वासम्मको सडक कालोपत्र गर्न जिविस पर्साले लापबाही गरिरहेको पनि स्थानीयहरूले आरोप लगाए ।

जयम-लापुरका सचिवले एक सयभन्दा बढी नक्कली व्यक्ति खडा गरी सामाजिक सुरक्षाभत्ताबापतको रकम हिनामिना गर्दै आएको आरोप स्थानीय अर्जुन तिवारीले लगाएका थिए । सोको विरुद्धमा आफूले जिविसलगायत अन्य निकायमा उजुरी गरेपनि कुनै सुनुवाइ नभएपछि सार्वजनिक सुनुवाइमार्फत् सो समस्याको समाधान गर्न उनले आग्रह गरे । विद्युत्को समस्या, विद्यालयमा शिक्षक नआउने, उपस्वास्थ्य चौकीमा औषधिको अभावका कारण यस क्षेत्रका जनता समस्यामा रहेको बताइएको थियो । दैनिक उपभोगका सामग्री भारतीय बजारबाट ल्याउँदा प्रहरीले अनावश्यक दुःख दिने गरेको स्थानीय बासिन्दाहरूले बताए । कार्यक्रममा स्थानीय विकास अधिकारी विश्वप्रकाश अर्यालले विगतको तुलनामा अहिले पर्सा जिल्लामा विकास निर्माणका कार्यहरू व्यापक मात्रामा भइरहेको बताए । उनले जनताका गुनासाहरूको सम्बन्धमा आफूले छानबिन गर्ने पनि बताए । ग्रामीण भेगका सडकको स्तरोन्नति गर्नुका साथै जीर्ण अवस्थामा रहेका सडकको मर्मत गरी सञ्चालनमा ल्याउन जिविस पर्सा लागिपरेको बताउँदै उनले सडक विस्तार कार्यमा आएका समस्याको समाधानमा स्थानीय जनताले सहयोग पुर्याउनुपर्ने बताए । कार्यक्रममा सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक विमल थापा, जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रशासकीय अधिकृत बसन्त न्यौपाने, प्रहरी नायब उपरीक्षक होमेन्द्र बोगटी, नेपाल पत्रकार महासङ्घका अध्यक्ष श्याम बन्जारालगायत जिल्ला पशु कार्यालय, जनस्वास्थ्य, जिल्ला वन कार्यालयका प्रतिनिधिहरूले पनि आआफ्नो धारणा राखेका थिए ।

कार्यक्रमको तेस्रो चरणमा प्रश्न उत्तर कार्यक्रमको संचालन गरिएको थियो । कार्यक्रमका संचालक तबजेर अहमतले सहभागीहरूलाई प्रश्न सोध्न बन्नु भएको थियो । महिला , पुरुषहरूले आआफना प्रश्नहरू राखेका थिए । व्यक्तिहरूले प्रश्न सोधे र उत्तर विषयगत कार्यालय तथा जिल्ला विकास समितिले दिएका थिए । अनुसुचिमा

नागरीक दैनिकमा प्रकाशित समाचार

पर्साका गाउँका जनताले असारमा बजेट खर्चिनुलाई आफुहरुमाथीको अन्याय भनेका छन् । जिल्ला विकास समितिको कार्यालय पर्साले शनिवार पर्साको भातरसंग जोडिएको सिमावर्ती भिष्वा बजारमा राखेको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उनीहरुले यस्तो धारणा राखे ।

‘असारमै बजेट किन आउछ, किन खर्चिन्छ १५/२० दिनमै विकास बजेट ? यो भनेको विकासको आसमा बसेका जनतामाथी अन्याय हो, भिष्वा सजवान मियाले भने, ‘अनि कर्मचारीतन्त्र कहिले सुधरिने ? नागरिकता लिन जाँदा सबै प्रमाण पेश गर्दा पनि सर्जमिन काटिन्छ, २ सय रुपैया दिएपछि सर्जमिन पर्दैन, यस्तो किन ?’ त्यस भेगका दखर्जन बढी गाउँबाट आएका स्थानीय जनताले सरकारी सेवा, सुविधा र विकास बजेट बारे सदरमुकाम वीरगन्जबाट आएका सरकारी अधिकारीहरुलाई न्याकन्याकती पारे ।

तुलसी बर्वाका दिपेन्द्रकुमार बर्माले उपभोक्ता समितिमार्फत हुने विकास निर्माणको कामको सहि मुल्यांकन गर्न चुनौती दिए । सदरमुकाम वीरगन्ज उपमाहानगरपालिकाको तिलावे पुलदेखी करिब २० किलोमिटर रहेको भिष्वा बजार जोड्ने सडक कालोपत्रे गर्नलाई अहिलेसम्म ३ पटक योजना कार्यन्वयन गरेर पैसा खर्च गरिएपनि सडक सुक्खा याममा हिलाम्य र वर्षातमा धुलाम्य हुने समस्या यथावत रहेको उनको भनाई थियो ।

गाविस सचिवले एउटा कामको लागि सातवटा उपभोक्ता समिति गठन गरेपछि भलमैया-बुडगाई सडकखण्ड यसवर्ष अन्यायमा परेको भल्मैयाका अर्जुन तिवारीले आरोप लगाए । गाविस सचिवले काम नगरिदिएकोले विकास निर्माणको काम, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण र दैनिक सिफारिस आदीका काम अड्किने गरेको धेरैको गुनासो थियो । जयमंगलापुरका अमरपाल प्रसाद साहले गाविस सचिव कमिन्ता हप्तामा ३ दिन गाविसमा बस्ने व्यवस्था सुनिश्चित गरिदिन जिल्लाका अधिकारीहरुलाई आग्रह गरे । ग्रामिण जनताका अनुसार गाविस सचिवलाई भेट्न अझै पनि मुश्किल हुने गरेको छ ।

कार्यक्रमका अध्यक्षता गरेका पर्साका स्थानीय विकास अधिकारी विश्वप्रकाश अर्यालले गाविसका सचिवसंग हैरान देखिए । ‘केही गाविस सचिवका वारेमा गुनासो रहेको हामीलाई पनि थाहा छ, गाउँमा जाउ भन्ने निर्देशन दिएका छौं, उनीहरु गाउँमा पुगे कि पुगेनन् थाहा छैन,’ उनले भने, ‘केही समस्या छन्, अहिले हामीले निर्देशन दिएका छौं, गाविसमा सूचना पाटी, नागरिक वडापत्र र उजुरी पेटिका राखेर जनताका कुरा सुनुवाई गर्नका लागि कतिपय ठाउँमा गाविसको परिषदमार्फत पुर्वधारमा पनि विकास गरिनु पर्ने छ ।’ उनले नयाँसंविधानको व्यवस्था अनुसार स्थानीय निकायलाई ग्रामपालिका र नगरपालिकाको स्वरूपमा लगेपछि सेवा प्रवाह र विकास सम्बन्धी निर्णय र कार्यन्वयनमा सजिलो हुने बताए ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रशासकीय अधिकृत वसन्त न्यौपानेले सेवा प्रवाह गर्न जनतालाई सिजिलो हुने गरी काम गर्ने गरिए पनि केही कुराहरुको सक्ष्य प्रमाण बुझ्न आवश्यक पर्ने गरेकोमा अन्यथा नलिन अग्रह गरे । उनले कुनैप्रकारको घुस कसैले मागेको भए उजुरी गर्न सूझाव दिए । महिलाहरुले गाविसमा आएको बजेट खर्च गर्न मात्र होएन महिलाको शिर्षकमा आएको रकम खर्चिदा पनि आफुहरुको सल्लाह नलिन गरेको गुनासो गरे ।

‘महिलाको बजेट बारे पनि महिलालाई थाहा दिइदैन,’ भिष्वा कि चुनु देवीले भनिन्, ‘त्यसतो योजनाबारे हामीले के नै भन्न सक्छौं र ?’ उनले भनेजस्तै महिला अगुवा नुर जाहँले बजेटमा राजनीतिक दलका नाममा अगुवा बनेकाहरुले मनोमानी गर्ने गरेको आरोप लगाइन् । शिक्षिका निर्मला त्रिपाठीले गाविसलाई सचिव र दलका प्रतिनिधिले कब्जामा लिएकाले विकास हुन नसकेको बताइन् । भिष्वाका अरुण कुमारले भारतको बिहारमा नेपालसंग सिमाजोडिएको क्षेत्रमा सडक, बाँध र पलहरुको उँचाई त्यहाँको सरकारले बढाएको कारण डुबान र बाटोघाटो नटिकने समस्या बढेको बताए ।

परामर्शदाता संस्था सामाधान नेपालले संयोजन गरेको कार्यक्रममा सुरक्षा निकायका अधिकारीहरु, र सरकारी कार्यालयका प्रतिनिधीहरुसंगै विबभिन्न राजनरीतिक दलकाले सहभागिता जनाएका थिए । स्थानीय वक्ताहरुले सडक निर्माण र पारदर्शीतामा जोड दिए ।

कार्यक्रममा कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि श्री बसन्त न्योपानेले जनताको गुनासो आएका म तत्कालै कार्यवाही गर्छु भन्ने कुरा लाई सम्बोधन गर्दै गाउँ रहेका विभिन्न समस्यालाई स्थानीय तहबाट हटाउनु पर्छ तथा सबैको सहयोगले गाउँको विकास सम्भव हुन्छ । विकासको प्रकृत्यामा बाधक गर्ने कर्मचारी, व्यक्ति वा समुह कसैले केहि अपठारो पारेमा मलाई भन्नुहोस् म कार्यवाही गर्छु । गाविस तहमा हुने काठ चोरी, तास खेल्ने, जाडू रक्सी बाल विवहा जस्ता असामाजिक तथा गैरकानुनी कार्य गर्ने गराउने व्यक्ति यहि समाजमा रहेका हुन्छन यदि सोको सहि तथ्य जानकारीमा आएमा यो बर्दी र प्रहरी तपाईहरु कै हो । हामीलाई खबर गर्नु होस हामी आवश्यक नियमानुसार कार्यवाही गर्छौं भन्ने कुरा प्रहरी प्रमुख ज्युले भन्नु भएको थियो । कार्यक्रमको अन्तमा कार्यक्रमका सभाध्यक्षले समाजको सुधार भयो भने जिल्लाको सुधार हुन्छ भन्ने कुरालाई जोड दिनु भएको थियो ।

- जिल्लाको सुधारको लागि स्थानीय स्तरमा रहेको बस्तीको सुधार भएमा समाज सुधार हुन्छ समाज सुधार भएमा जिल्लाको सुधार हुन्छ ।
- योजनाको प्रभावकारीताको लागि जनसहभागीता ५० प्रतिशतको भएका योजना सफल हुने तथा प्रभावकारी हुने हुन्छ ।
- सबैले घर घरमा चर्पी आफैले बनाउनु पर्छ , अनुदानलाई निरुसाहित गरी आफ्नो समाज गाउँ खुल्ला दिसा मुक्त बनाउनु पर्छ ।

नागरीक वडापत्रको आधारमा सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन समेत सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रममा प्रस्तुत गरिएको थियो तथा जिल्लाद्वारा वितरण गरीने सामाजिक विकास भत्ताको वितरणको जनाकारी गराईएको थियो ।

सो सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रमको उद्देश्य नागरीक र जिविसका बीचमा दोहोरो सम्वाद स्थापित गरी जवाफदेहिताको संस्कार बसाउने र सार्वजनिक सेवा प्रवाह भरपर्दो र गुणस्तरयुक्त बनाउन नागरीकबाट रचनात्मक सुझाव प्राप्त गर्ने रहेको थियो । सार्वजनिक सुनुवाइ जिल्लावासीहरुको जिविसको कार्यप्रतिको जिज्ञासा र चाहनालाई एकै थलोबाट जानकारी लिई जिम्मेवार पदाधिकारीहरुले स्पष्ट पार्ने तथा प्रतिबद्धता व्यक्त गर्ने एउटा सामाजिक जवाफदेहिताको औजार हो जुन जिविसले गर्दै आएको छ ।

यस सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमका लागि बहिर्गमन अभिमत र नागरीक प्रतिवेदन पत्रको तयारीको सम्बन्धमा आफ्नो मत दिनुहुने सेवाग्राहीहरु, कार्यक्रममा उपस्थित भएर जिज्ञासा, सुझाव दिनुहुने जिल्लावासी, विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, कार्यलय प्रमुख, पत्रकार र उपस्थित सर्वसाधारण सबैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छौ । उक्त सार्वजनिक सुनुवाइमा कार्यक्रममा उठेका सवालहरुको सम्बन्धमा गरिएका प्रतिबद्धताहरु पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौ । प्रश्न उत्तर कार्यक्रम पश्चात स्थानिय विकास अधिकारीले कार्यक्रमको अन्तमा सबैलाई सम्बोधन हुने गरी प्रतिबद्धता जाहेर गरी कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो ।

केही झलक

